

USTAWA

z dnia 30 maja 1962 r.

o gospodarce paliwowo-energetycznej.**Rozdział I.****Przepisy ogólne.**

Art. 1. 1. Gospodarkę paliwowo-energetyczną w rozumieniu niniejszej ustawy jest:

- 1) racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych,
- 2) wytwarzanie, przetwarzanie, przesyłanie, rozdzielanie, dostawa i użytkowanie paliw gazowych i energii,
- 3) użytkowanie paliw stałych i ciekłych,
- 4) eksploatacja urządzeń energetycznych.

2. Realizacja zadań gospodarki paliwowo-energetycznej obejmuje również:

- 1) ustalanie wymagań jakościowych paliw i energii oraz wskaźników ich zużycia,
- 2) ustalanie warunków technicznych, którym ze względu na racjonalne i oszczędne użytkowanie paliw i energii powinny odpowiadać projektowanie i budowa urządzeń energetycznych,
- 3) ustalanie kwalifikacji personelu zatrudnionego przy eksploatacji urządzeń energetycznych.

3. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi rodzaje urządzeń energetycznych, których eksploatacja, projektowanie lub budowa podlegają przepisom niniejszej ustawy.

Art. 2. 1. Celem gospodarki paliwowo-energetycznej jest racjonalne wykorzystanie zasobów energetycznych dla zaspokojenia potrzeb gospodarki narodowej i potrzeb ludności.

2. Podstawą gospodarki paliwowo-energetycznej są roczne i wieloletnie plany gospodarcze, perspektywiczne plany rozwoju gospodarki narodowej oraz bilanse paliwowo-energetyczne,

Art. 3. Ilekróć w ustawie jest mowa:

- 1) o „energii” — należy przez to rozumieć energię elektryczną i ciepłą,
- 2) o „paliwach” bez bliższego określenia — należy przez to rozumieć paliwa stałe, ciekłe i gazowe, z wyjątkiem paliw jako materiałów pędnych w transporcie,
- 3) o „urządzeniach energetycznych” — należy przez to rozumieć maszyny, aparaty i przewody, a także ich zespoły przeznaczone do wytwarzania, przesyłania, rozdzielania i użytkowania energii lub paliw gazowych, przez które w stanie pracy przepływa odpowiedni rodzaj energii lub paliw,
- 4) o „przesyłaniu” — należy przez to rozumieć przesyłanie paliw i energii, z wyłączeniem transportu drogowego, kolejowego, wodnego i powietrznego.

Rozdział II.**Organizacja gospodarki paliwowo-energetycznej.**

Art. 4. 1. Naczelnym organem administracji państwowej w zakresie gospodarki paliwowo-energetycznej jest Minister Górnictwa i Energetyki.

2. Minister Górnictwa i Energetyki wydaje przepisy w zakresie gospodarki paliwowo-energetycznej, a w szczególności w zakresie:

- 1) użytkowania paliw i energii,
- 2) eksploatacji urządzeń energetycznych,
- 3) rozdzielania i dostawy paliw gazowych i energii,
- 4) dysponowania mocą urządzeń energetycznych przyłączonych do wspólnej sieci,
- 5) kwalifikacji personelu zatrudnionego przy eksploatacji urządzeń energetycznych,
- 6) warunków technicznych, którym ze względu na racjonalne i oszczędne użytkowanie paliw i energii powinny

odpowiadać projektowanie i budowa urządzeń energetycznych.

Art. 5. 1. Organem Ministra Górnictwa i Energetyki do spraw gospodarki paliwowo-energetycznej jest Państwowy Inspektorat Gospodarki Paliwowo-Energetycznej.

2. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określi zakres działania i tryb postępowania Państwowego Inspektoratu Gospodarki Paliwowo-Energetycznej.

3. Prezes Rady Ministrów nada Państwowemu Inspektoratowi Gospodarki Paliwowo-Energetycznej statut, który określi jego organizację.

4. Rada Ministrów może upoważnić inne organy do sprawowania nadzoru i kontroli nad przestrzeganiem przepisów określonych w art. 4 ust. 2.

Art. 6. 1. W zakresie ustalonym przez Radę Ministrów w sprawach dotyczących inwestycji w dziedzinie gospodarki paliwowo-energetycznej ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) oraz prezydya wojewódzkich (miast wyłączonych z województw) rad narodowych uzgadniają swe poczynania z Ministrem Górnictwa i Energetyki.

2. Niezależnie od uprawnień określonych w ust. 1 Minister Górnictwa i Energetyki może występować z wnioskami o dokonywanie odpowiednich inwestycji i modernizacji potrzebnych dla realizacji zadań w zakresie gospodarki paliwowo-energetycznej.

Art. 7. 1. Minister Górnictwa i Energetyki określa zasady przyłączania do wspólnej sieci poszczególnych urządzeń do wytwarzania, przetwarzania, przesyłania i rozdzielania paliw gazowych i energii oraz ich odbioru.

2. Dysponowanie mocą urządzeń energetycznych przyłączonych do wspólnej sieci należy do Ministra Górnictwa i Energetyki, który może do tego upoważnić organy podległe.

3. Przez dysponowanie mocą rozumie się w szczególności uprawnienia do:

- 1) ustalania i zmiany programów pracy wytwórczych urządzeń energetycznych,
- 2) udzielania zezwoleń na przerwanie pracy urządzeń energetycznych wytwórczych, przesyłowych, rozdzielczych dla celów remontu lub rezerwy,
- 3) wydawania odbiorcom przyłączonym do wspólnej sieci poleceń ograniczenia pobieranej mocy w granicach zatwierdzonego planu ograniczeń,
- 4) wydawania odbiorcom przyłączonym do wspólnej sieci, a posiadającym własne urządzenia wytwórcze elektryczne, ciepłe lub gazowe, poleceń ograniczenia pracy tych urządzeń i zwiększenia pobierania mocy ze wspólnej sieci w granicach określonych umową.

Art. 8. Dla potrzeb planowej gospodarki paliwowo-energetycznej Rada Ministrów może dokonać podziału Państwa na okręgi energetyczne.

Rozdział III.

Eksplatacja urządzeń energetycznych.

Art. 9. 1. Eksploatacja określonych w trybie art. 1 ust. 3 urządzeń energetycznych może być prowadzona tylko pod kierownictwem i dozorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.

2. Minister Górnictwa i Energetyki określi w drodze rozporządzenia rodzaj kwalifikacji osób określonych w ust. 1 oraz tryb i zasady stwierdzania tych kwalifikacji.

Art. 10. 1. Usługi w zakresie konserwacji i naprawy określonych w trybie art. 1 ust. 3 urządzeń energetycznych wykonywać mogą tylko osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

2. Minister Górnictwa i Energetyki w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Drobnej Wytwórczości określi w drodze rozporządzenia rodzaj kwalifikacji osób określonych w ust. 1 oraz tryb i zasady stwierdzania tych kwalifikacji.

Art. 11. 1. Urządzenia energetyczne w przedsiębiorstwach (zakładach) przemysłowych i usługowych mogą obsługiwać tylko osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

2. Minister Górnictwa i Energetyki określi w drodze rozporządzenia wykaz stanowisk, do których ma zastosowanie przepis ust. 1, rodzaj kwalifikacji oraz tryb i zasady ich stwierdzania.

Rozdział IV.

Dostawa i odbiór paliw gazowych i energii.

Art. 12. Dostawa i odbiór paliw gazowych i energii następuje na podstawie umowy, zgodnie z przepisami o dostawie i użytkowaniu paliw i energii.

Art. 13. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady, wysokość i sposób obliczania odszkodowania przysługującego odbiorcy w przypadkach ograniczenia lub przerwy w dostawie albo pogorszenia parametrów dostarczanych paliw gazowych lub energii.

Art. 14. 1. Dla nowo inwestowanych urządzeń odbiorczych zamówienie dostawy paliw gazowych lub energii na przyszłe okresy następuje na podstawie umowy między zamawiającym a dostawcą.

2. Umowa powinna w szczególności przewidywać wielkość poboru paliw gazowych lub energii w określonych terminach oraz cywilną odpowiedzialność stron w przypadku niedotrzymania w całości lub w części warunków umowy, zwłaszcza w przypadku, jeżeli jedna ze stron dokonała inwestycji urządzeń wytwórczych, przetwórczych, przesyłowych, rozdzielczych lub odbiorczych, a naruszenie warunków umowy przez drugą stronę uniemożliwiło pełne wykorzystanie dokonanych inwestycji.

Art. 15. Odbiorcy naruszający przepisy o dostawie i użytkowaniu paliw gazowych lub energii albo nie dotrzymujący warunków umowy, niezależnie od odpowiedzialności cywilnej i karnej, mogą być odłączeni od sieci. Za szkody i straty mogące wynikać z tytułu odłączenia w tym przypadku od sieci dostawca nie ponosi odpowiedzialności.

Rozdział V.

Produkcja i użytkowanie urządzeń.

Art. 16. 1. Urządzenia energetyczne i inne urządzenia służące do użytkowania paliw, a w szczególności przeznaczone do użytku w gospodarstwach domowych, powinny odpowiadać normom państwowym, zapewniać ekonomiczne i racjonalne ich użytkowanie oraz pełne bezpieczeństwo obsługi i otoczenia.

2. Minister Górnictwa i Energetyki w porozumieniu z ministrem sprawującym nadzór nad produkcją urządzeń, o których mowa w ust. 1, może uzależnić dopuszczenie do ruchu lub do obrotu określonego urządzenia od spełnienia oznaczonych warunków technicznych oraz wprowadzić obowiązki oznaczania przez wytwórcę przy pomocy trwałego znaku dopuszczenia tego urządzenia do ruchu lub do obrotu.

3. Prezes Rady Ministrów może zakazać użytkowania określonego urządzenia, które nie spełnia wymogów określonych w ust. 1.

Rozdział VI.

Przepisy karne.

Art. 17. 1. Kto narusza przepisy art. 7 ust. 2 i 3, art. 9 ust. 1, art. 10 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 16 ust. 2 i 3 albo wykracza przeciw nakazom lub zakazom wydanym na podstawie tych przepisów przez właściwe organy — podlega karze grzywny do 4.500 zł.

2. Tej samej karze podlega, kto:

- 1) narusza przepisy wydane na podstawie art. 4 ust. 2 pkt 1—5, art. 7 ust. 1 albo wykracza przeciw nakazom lub zakazom wydanym na podstawie tych przepisów przez właściwe organy,
- 2) umyślnie uniemożliwia lub utrudnia sprawowanie nadzoru i kontroli uprawnionym organom (art. 5 ust. 1 i 4).

3. Orzekanie w sprawach wymienionych w ust. 1 i 2 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

4. Przepisów ust. 1—3 nie stosuje się do pracowników jednostek gospodarki społecznej w zakresie pracy w tych jednostkach (art. 18 ust. 1)

Rozdział VII.

Odpowiedzialność pieniężna jednostek gospodarki społecznej i ich pracowników.

Art. 18. 1. Osoby odpowiedzialne za gospodarkę paliwowo-energetyczną w jednostce gospodarki społecznej oraz pracownicy tej jednostki dopuszczający się wykroczeń, o których mowa w art. 17 ust. 1 i 2 — podlegają karze pieniężnej do 4.500 zł.

2. Karę pieniężną (ust. 1) nakłada Minister Górnictwa i Energetyki, który może w drodze rozporządzenia przekazać to uprawnienie Państwowemu Inspektoratowi Gospodarki Paliwowo-Energetycznej oraz innym organom.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia osoby odpowiedzialne za gospodarkę paliwowo-energetyczną w rozumieniu ust. 1 oraz zasady i tryb postępowania przy wymierzaniu i ściąganiu kary pieniężnej.

4. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia ustalić, że kary pieniężne, o których mowa w ust. 1, będą nakładane w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.

Art. 19. 1. Niezależnie od kar przewidzianych w art. 18 wymierza się jednostce gospodarki społecznej (przedsiębiorstwu, urzędowi, instytucji lub innemu zakładowi pracy) za naruszenie przepisów o gospodarce paliwowo-energetycznej karę pieniężną, której wysokość zależy od rodzaju i stopnia naruszenia przepisów oraz poniesionych strat.

2. Kary pieniężne, o których mowa w ust. 1, nakłada Minister Górnictwa i Energetyki, który może w drodze rozporządzenia przekazać to uprawnienie Państwowemu Inspektoratowi Gospodarki Paliwowo-Energetycznej oraz innym organom.

3. Kara pieniężna może wynosić od 1.000 do 30.000 zł.

4. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady i tryb wymiaru oraz ściągania kar pieniężnych.

Rozdział VIII.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 20. Rada Ministrów określi zakres i tryb stosowania przepisów ustawy w jednostkach podległych Ministrom: Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych, w zakładach karnych podległych Ministrowi Sprawiedliwości oraz w podległym Ministrowi Komunikacji przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe”.

Art. 21. Dotychczasowe przepisy o gospodarce paliwowo-energetycznej pozostają w mocy do czasu zastąpienia ich przepisami wydanymi na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 22. W ustawie z dnia 22 marca 1957 r. o zmianach w organizacji i zakresie działania naczelnych organów administracji państwowej w niektórych gałęziach przemysłu, budownictwa i komunikacji (Dz. U. Nr 17, poz. 86 z późniejszymi zmianami) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 skreśla się wyrazy „i gazowniczego oraz inspekcji gazownictwa”,

2) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. Do zakresu działania Ministra Górnictwa i Energetyki należą sprawy: przemysłu węglowego, a w szczególności eksploatacji złóż oraz przeróbki i uszlachetnienia węgla, przemysłu naftowego, a w szczególności eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego, przemysłu gazowniczego, przemysłu energetycznego, realizacji polityki i nadzoru w dziedzinie użytkowania paliw i energii oraz związanej z tym polityki w dziedzinie produkcji i użytkowania urządzeń energetycznych, inspekcji paliwowo-energetycznej, produkcji maszyn, urządzeń i sprzętu górniczego i wiertniczego oraz materiałów podsadzkowych i innych potrzebnych do eksploatacji złóż węgla oraz — w zakresie określonym szczególnymi przepisami — prac geologicznych, inwestycji i budownictwa górniczego i energetycznego oraz dozoru technicznego.”

Art. 23. Tracą moc:

1) ustawa elektryczna z dnia 21 marca 1922 r. (Dz. U. z 1935 r. Nr 17, poz. 98),

2) ustawa z dnia 4 lipca 1947 r. o planowej gospodarce energetycznej (Dz. U. Nr 52, poz. 271 i z 1958 r. Nr 11, poz. 37),

3) dekret z dnia 28 stycznia 1953 r. o zabezpieczeniu racjonalnego i oszczędnego użytkowania energii elektrycznej i ciepłej (Dz. U. Nr 9, poz. 26),

4) dekret z dnia 12 maja 1954 r. o Państwowej Inspekcji Gazowniczej (Dz. U. Nr 23, poz. 84).

Art. 24. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: A. Zawadzki
Sekretarz Rady Państwa: J. Horodecki